

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ :

"334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 10. maddesinde "Herkes kişiliğine bağlı dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere, sahiptir" hükmü vazolunduktan sonra aynı maddenin ikinci fıkrasında "Devlet, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, fert huzurunu, sosyal adalet ve hukuk devleti ilkeleri ile bağdaşmayacak suretde sınırlayan siyasî, iktisadî ve sosyal bütün engelleri kaldırır; insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlar." yolunda hüküm konulmuştur.

Anayasa'nın 12. maddesinin ikinci fıkrasında "Hiç bir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz." denilmiştir.

Aynı Yasanın 40. maddesinin üçüncü fıkrasında "Devlet, Özel teşebbüslerin milli iktisadın gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürümesini, güvenlik ve kararlılık içinde, çalışmasını sağlayacak tedbirleri alır." görüşüne yer verilmiştir.

Anayasanın 41. maddesinde "İktisadi ve sosyal hayat, adalete, tam çalışma esasına ve herkes için insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlanması amacıyla düzenlenir, iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı demokratik yolla gerçekleştirmek; bu maksatla millî tasarrufu artırmak, yatırımları toplum yararının gerektirdiği Önceliklere yöneltmek ve kalkınma planlarını yapmak devletin ödevidir." ilkesi ortaya konulduktan sonra 42. maddenin birinci fıkrasında "Çalışma herkesin hakkı ve ödevidir" ikinci fıkrasında "Devlet, çalışanların insanca yaşaması ve çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi için, sosyal, iktisadî ve malî tedbirlerle çalışanları korur ve çalışmayı destekler; işsizliği önleyici tedbirler alır." esasına yer verilmiştir.

Gerçekten 1475 sayılı Yasanın 13. maddesi (A) fıkrasında "Süresi belirli olmayan sürekli hizmet akitlerinin feshinden Önce durumun diğer, tarafa bildirilmesi gerekir." denildikten sonra hizmet sürelerine göre akdi fesheden tarafın diğer tarafa akdi ne kadar zaman önce feshedeceğine dair süreler belirlenmiş, maddenin son kısımlarında "İşveren işçinin ihbar önellerine ait ücretini peşin vermek suretiyle hizmet akdini feshedebilir." hükmü vazolunmak suretiyle ihbar öneline uyulmaksızın iş akdinin feshi halinde işçiye ne kadar ücret verileceği sınırlandırılmıştır.

Mahkemece iptale konu edilmesi istenen 13. maddenin (A) fıkrasında "süresi belirli olmayan sürekli hizmet akitlerinin feshinden önce durumun diğer tarafa bili dirilmesi gerekir" şeklinde bir hüküm bulunduğuna göre bu maddede gösterilen ihbar önelleri ve ihbar tazminatları sadece süresi belirli olmayan sürekli hizmet akitlerinin feshinde söz konusu olmaktadır. Diğer bir anlatımla süresi belirli olan hizmet akitlerinde ihbar öneli ve ihbar tazminatı söz konusu olamamaktadır. Nitekim Yüksek Yargıtay'ın görüşleri ve kararları da bu doğrultudadır, yani süresi belirli olan hizmet akillerinden dolayı ihbar öneline uymak zorunluluğu olmadığı gibi ihbar tazminatı da söz konusu olamaz.

Doktrinde yer alan görüşlere göre devam etmekte olan bir aktın feshinde esas kural, tarafların karşılıklı vecibesinden kurtulmaları için akdi anlaşarak sona erdirmeleridir. Feshi ihbarla ani olarak akdin sona erdirilmesi ve tarafların vecibelerinden birdenbire kurtulması kabul edilirse akdin hangi tarihte sona ereceğini bilmiyen tarafın menfaatlerinin ihlâl edileceği

her türlü şüpheden uzaktır. Bu zarar hem işçi hem işveren için söz konusudur. Özellikle ihtisası gerektiren işlerde çalışan bir işçi örneğin işverenle 7 yıl için geçerli olmak üzere bir iş sözleşmesi yapmış ise, işverenin ortada hiç bir haklı sebep yok iken birinci yılın hitamında iş bağlarını bozması halinde işçinin yeniden bir iş bulması zamana bağlıdır. Yasada yer alan ihbar öneli veya ihbar tazminatının, özü, böyle bir durumda işçiye yeni iş arayıp bulmak için geçecek zamanda infak ve iaşesini temin etmektir. Aynı şey işveren yönünden de söz konusudur. Zira 7 yıl için geçerli olmak üzere iş bağıtı yaptığı işçinin ihtisası gerektiren bu işi birdenbire bırakması halinde, maruz kalacağı zarar izahdan varestedir.

Yukarda da belirtildiği üzere Anayasa'nın 10. maddesinde "Devlet, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, fert huzuru, sosyal adalet ve hukuk devleti, ilkeleri ile bağdaşamayacak surette sınırlayan siyasî, iktisadî ve sosyal bütün engelleri kaldırır; insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlar." hükmü bulunduğu göre, evvela İş Yasasının 13. maddesindeki "Süresi belirli olmayan sürekli hizmet akitlerinin feshinden önce durumun diğer tarafa bildirilmesi gerekir." şeklindeki hükmün, süresi belirli olmayan sürekli hizmet akitleri sözcükleri evvela Anayasa'nın 10. maddesinin ikinci fıkrasına aykırı görülmüştür. Zira ihbar öneli veya ihbar tazminatı kişinin temel haklarından. Öte yandan akitlerin tek taraflı olarak bozulması halinde bunların süresi belirli veya süresi belirsiz olarak ayırımı tabi tutulması sosyal adalet ilkelerine aykırı bulunmaktadır.

Akitlerin süresi belirli veya süresi belirsiz olarak ayrılması ve sadece süresi belirli olmayan akitlerin feshi halinde ihbar öneli veya ihbar tazminatının kabul edilmesi işçiler arasında veya iş bağıtı yapan işverenler arasında bir ayırım doğurduğundan 12. maddenin ikinci fıkrasında yer alan "Hiç bir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz." ilkesine aykırı bir sonuç meydana gelmektedir.

Anayasa'nın 40. maddesi üçüncü fıkrasında belirtildiği üzere devletin ödevlerinden birisi de özel teşebbüslerin millî iktisadın gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürümesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri almaktır. İş akitlerinin süresi belirli veya süresi belirsiz olarak ayırımı tabi tutulması, Anayasa'da yer alan güvenlik ve kararlılık içinde çalışma ilkesine de ters düşmektedir.

İş Yasasının 13. maddesinin (A) fıkrası yukarda açıklanan nedenlerden ötürü Anayasa'nın 41. maddesi birinci fıkrası aynı Yasanın 42. maddesi birinci ve ikinci fıkralarına aykırı görülmüştür. Zira bir kısmı çalışanlara ihbar öneli veya ihbar tazminatını, tanımak, diğer bir kısmına tanımamak davalı vekilinin savunmasında belirtildiği gibi hakkın özünü ortadan kaldırır.

Bu nedenlerle davacı vekilinin Anayasa'ya aykırılık iddiası mahkememizce ciddi görüldüğünden konunun Anayasa Mahkemesine götürülmesine karar vermek uygun görülmüştür.

SONUÇ : Yukarda açıklanan nedenlerden ötürü Anayasa'nın 151. ve Anayasa Mahkemesi Kanununun 27. maddesi uyarınca 1475 sayılı Yasanın 13. maddesindeki (SÜRESİ BELİRLİ OLMAYAN SÜREKLİ HİZMET AKİTLERİNİN FESHİNDEN ÖNCE DURUMUN DİĞER TARAF BİLDİRİLMESİ GEREKİR) şeklindeki birinci fıkranın (A) bendinde (SÜRESİ BELİRLİ OLMAYAN SÜREKLİ HİZMET AKİTLERİ) sözcükleri Anayasa'nın 10. maddesi ikinci fıkrasına, 12. maddesinin ikinci fıkrasına, 40 maddesinin üçüncü fıkrasına, 41. maddesinin 42. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına aykırı olduğu kanısına varıldığından Anayasa Mahkemesine başvurulmasına, bu dava ile ilgili evrakların onaylı

Esas Sayısı:1977/89

Karar Sayısı:1977/121

suretlerinin başvurmaya dair karara eklenerek Anayasa Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine, Anayasa Mahkemesince bu konuda verilecek karara kadar asıl davanın geri bırakılmasına karar verildi.""